

Bilaga 2

Anna-Maria Svensson
Kvalitetsansvarig
Anna-Maria.Svensson@ekero.se

Bilaga 2: Barn- och utbildningsnämndens plan för systematiskt kvalitetsarbete

Dnr BUN13/90-610

Kommunen har ett nationellt uppdrag att arbeta utifrån de styrdokument som finns för respektive verksamhet. Sammantaget handlar kvalitet i förskola och skola om verksamhetens förutsättningar och hur det pedagogiska arbetet genomförs utifrån rådande lagstiftning. Kvalitet är ingen slump, det är resultatet av ett gediget och långvarigt arbete. Det handlar om att följa upp, förstå och förbättra, i en ständig och utvecklande process.¹

Ett av de mest centrala verktygen som en huvudman har för att styra verksamheten är uppföljning. Inom skolväsendet ska varje huvudman och förskole- och skolenhet systematiskt och kontinuerligt följa upp, analysera, planera och genomföra åtgärder för att utveckla verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.²

Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att de nationella målen för utbildningen ska uppfyllas liksom att skapa delaktighet och dialog om måluppfyllelsen och om orsakerna till eventuella brister. I förskolans/skolans och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete ingår även egna mål.³

Mot den bakgrunden är det viktigt att identifiera vad som ska följas upp och därefter skapa en modell där kvalitetssystemets struktur formuleras. Strukturen utgör förutsättningarna för kvalitetsarbetet och ligger till grund för övrig planering. Utifrån Skolverkets Allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (2012) och Skolverkets stödmaterial "Kvalitetsarbete i praktiken" (2015) har Ekerös modell för systematiskt kvalitetsarbete tagit form, se bilaga 2 a.

---

¹ Allmänna råd s. 11-13

² Allmänna råden s.11-13

³ Allmänna råd s. 12

Den struktur som formuleras i denna plan presenterar innehåll och processer som ska styra och leda kvalitetsarbetet. I det systematiska kvalitetsarbetet används flera olika metoder och redskap, som observationer, kundundersökningar, intern och nationell statistik. Viktiga inslag är också jämförelser mellan enheter och verksamheter, med andra kommuner och över tid. Styrande för vad som ska utvärderas är också de nationella målen samt barn- och utbildningsnämndens mål och budget.

En stor del av barn- och utbildningsnämndens utvärdering baseras på undersökningar, insamlingar och analyser som återkommer årligen. Den återkommande utvärderingen ger enheterna och nämnden regelbunden återkoppling. Det är viktigt att värna möjligheten till jämförelser över tid, samtidigt som det är angeläget att utveckla verktygen. De återkommande aktiviteterna redovisas i barn- och utbildningsnämndens årshjul (se bilaga 2 b) och nämndens utvärderingsplan asveende systematiskt kvalitetsarbete (se bilaga 2 c). Förutom den återkommande utvärderingen genomförs fördjupningar inom prioriterade och aktuella områden.

De årligen återkommande metoderna och redskapen är:

- enheternas verksamhetsuppföljningar
- uppföljningsdialoger
- observationer
- kundundersökning
- självvärdering i förskolan
- stockholmsenkäten
- nämndkontorsdagar
- stödja förskolor och skolors arbete med likabehandling
- rutiner anmälan till huvudman om kränkande behandling eller trakasserier
- resultatredovisning för förskoleklass och grundskola, analys av skolans resultat på kommunnivå

Alla delarna i barn och utbildningsnämndens plan för systematiskt kvalitetsarbete är inte färdigutvecklade och ett utvecklingsarbete pågår. Nämndens plan kommer därför att kompletteras med fler metoder och redskap. För ytterligare beskrivning se handlingsplan, bilaga 3.

Verksamhetsuppföljning

Ett utvecklingsarbete med fokus på systematiskt kvalitetsarbete inleddes under våren/sommaren 2014. Arbetsgruppen, bestående av fem rektorer och nämndkontorets kvalitetsansvarig, har arbetat fram indikatorer för breddning och fördjupning av uppföljning och analys avseende värdegrundsarbete och kunskapsresultat. Analyserna behöver bygga på genomtänkta uppföljningar och bidra till slutsatser där värdegrunds- och kunskapsresultaten kopplas samman. En mall för verksamhetsuppföljning och analys har tagits fram avseende skola och grundskola. När det gäller förskola har ett utvecklingsarbete precis inletts april 2015. Det kommer även att utarbetas en mall för verksamhetsuppföljning och analys avseende resursteamets verksamhet. Mer om detta i handlingsplanen, bilaga 3.

Utifrån skollagens krav där varje skolenhet ska bedriva systematiskt kvalitetsarbete och där verksamheten kontinuerligt ska planeras, följas upp, utvärderas och utvecklas har Ekerö kommun tagit fram en gemensam mall för ändamålet, se bilaga 2 d och 2 e. Verksamhetsuppföljningen, som Ekerö kommun valt att kalla detta dokument, ska ses som en del i detta systematiska kvalitetsarbete. Kärnan i verksamhetsuppföljningen är analys och utvecklingsförslag till nästa år. Enhetens huvudfokus ska ligga på analys och utvecklingsförslag och inte på att jaga olika siffror och statistik. Därför fyller nämndkontoret i de flesta statistikuppgifterna i möjligaste mån.

I verksamhetsuppföljningen görs analyser av skolans kunskapsresultat. Skolan gör jämförelser mellan flickor och pojkars skolresultat och utvecklingsförslag och åtgärder för nästkommande år skrivs fram. Analys och framåtblickande avseende förskoleklassen har ett särskilt avsnitt i verksamhetsuppföljningen i syfte att lyfta fram den verksamheten.

Trygghet och studiero samt särskilt stöd är andra områden som skolorna analyserar i verksamhetsredovisningen.

Ytterligare ett avsnitt i verksamhetsredovisningen handlar om särskild undervisningsgrupp. Beroende på vilken årskurs eleverna går redovisas resultat och betyg. Om den särskilda undervisningsgruppen består av få individer och rektor bedömer att ifyllande av resultat inte är möjlig finns en analysfråga där skolan på ett övergripande sätt kan analysera huruvida eleverna når de nationella utbildningsmålen/kravnivåerna.

I verksamhetsuppföljningen analyserar skolan också personalens kompetens och utbildning och hur kompetensutvecklingsbehovet ser ut framöver. Detsamma görs med fokus på fritidshemmets personal.

För att tydligt lyfta fram fritidshemmet ägnas området ett speciellt avsnitt i verksamhetsuppföljningen. I avsnittet analyseras måluppfyllelse och resultat, trygghet och en god miljö, inflytande, gruppsammansättning och, precis som nämndens ovan, personalens kompetens.

För de skolor som under läsåret haft observation från Våga Visa⁴ innehåller dokumentet en uppföljning av de starka sidor och förbättringsområden som anges observationsrapporten.

Slutligen innehåller verksamhetsuppföljningen en sammanfattning. Den inleds med att skolan sammanfattar alla resultat och analyser till en helhetsbild. Detta ska ligga till grund för att ge en övergripande bild av skolans utvecklingsinriktning. I sammanfattningen lyfter skolan också fram framgångsfaktorer och goda exempel samt utvecklingsområden. Sammanfattningen avslutas med att skolan beskriver och analyserar strukturen för sitt systematiska kvalitetsarbete.

Uppföljningsdialoger

Varje hösttermin, när enheterna lämnat in verksamhetsuppföljningen, genomför nämndkontoret uppföljningsdialoger med alla enheter. Nämndkontoret träffar alla kommunala förskolor och skolor samt fristående förskolor. Syftet är att följa upp de nationella målen och barn- och utbildningsnämndens mål och fördjupa bilden av enhetens värdegrunds- och kunskapsresultat. Dialogerna sker på respektive enhet, i vissa fall med förskolechef/rektor och i andra fall tillsammans med enhetens ledningsgrupp.

Uppföljningsdialogerna används som en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och mynnar ut i en rapport till nämnden.

För att systematisera och få struktur på samtalen/dialogerna används ett frågeunderlag. I underlaget finns frågor som speglar alla enhetens verksamheter, t ex fritidshem, särskilda undervisningsgrupper, grundsärskola osv. Frågeunderlaget har några gemensamma frågor och några specifika för den aktuella enheten.

Observationer

Observationer är en del inom kommunsamarbetet VÅGA VISA som är en samverkan om utvärdering inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna och Upplands Väsby. Våga Visa innehåller tre delområden varav observationer är en del. De andra delarna är kundenkät och självvärdering (genomförs i dagsläget i förskolan).

---

⁴ Observationer är en del inom kommunsamarbetet VÅGA VISA som är en samverkan om utvärdering inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna och Upplands Väsby.

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare, som har fått särskild utbildning för uppdraget som observatör. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola eller skola i en annan kommun under några dagar, uppemot en vecka.

Observatörerna gör observationer i verksamheten och genomför också under tiden på förskolan eller skolan intervjuer med elever, personal och skolledning samt samtal med barn. Till detta finns intervjufrågor som belyser enhetens alla verksamheter, t ex fritidshem. Observatörerna tar också del av dokument. Observatörerna skapar sig en bild av verksamheten som helhet och försöker täcka in olika delar, men de bedömer inte enskilda pedagoger. Det finns en särskild metodbok som beskriver hur observationen går till, och vilka områden som studeras. En metodbok styr och stödjer observatörernas arbete. Metodboken är gemensam för alla verksamheter från förskola till gymnasium. Observationerna har ett barn- och elevperspektiv och avser fem målområden som utgår från läroplanerna:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande/kunskaper
- Ansvar och inflytande
- Bedömning och betyg (gäller inte förskola)
- Rektors/ Förskolechefens ansvar

Oftast omfattar observationen samtliga målområden, men kan ibland inriktas observationen på utvalda delar.

Observatörerna beskriver och bedömer skolans arbete och resultat inom de olika målområdena. Som utgångspunkt har observatörerna bedömningsmatriser som säkerställer att alla områden och verksamheter (t ex fritidshem) inom enheten blir belysta. Om förskolan/skolan har observerats tidigare följer observatörerna upp de förbättringsområden som redovisats i den tidigare rapporten. Observationen redovisas i en rapport enligt särskild mall, där bedömningen görs dels i text och dels i en skala⁵.

Observatörerna skriver en rapport enligt en given mall där de beskriver och bedömer förskolans/skolans arbete och resultat inom de olika målområden. Starka sidor och förbättringsområden lyfts fram. Innan rapporterna är slutgiltiga faktagranskas de av förskolan/skolan som har observerats och metodgranskas av tjänstemännen i kommunen och vid behov utvecklas rapporterna av observatörerna efter

---

⁵ 4.0 MYCKET GOD KVALITET – verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

3.0 GOD KVALITET – verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

2.0 TILLFREDSTÄLLANDE – verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och ha flera förbättringsområden.

1.0 EJ TILLFREDSTÄLLANDE – verksamheten har stora förbättringsbehov.

granskningen. Rapportens resultat diskuteras sedan på ett överlämningsmöte, där förskolans/skolans ledning, observatörerna och tjänstemän från kommunen deltar. Efter överlämningsmötet skriver förskolan/skolan en handlingsplan som sedan följs upp i ett speciellt avsnitt i verksamhetsuppföljningen. I slutet av varje termin redovisas genomförda observationer och uppföljningen av tidigare observationer i nämnden.

För mer information angående observationsmetoden och Våga Visa samarbetet se <http://www.ekero.se/Utbildning-och-barnomsorg/Mal-och-organisation-kvalitet/Vaga-Visa/VAGA-VISA-Utbildning/>

Kundundersökning

En kundundersökning genomförs varje år. Målgruppen är föräldrar till barn i kommunernas förskole- och grundskoleverksamheter (förskoleklass, årskurs två, fem, åtta och grundsärskolan), elever i grundskolan (årskurs fem och åtta) samt elever i gymnasieskola (individuella gymnasiet).

Frågorna i kundenkäten utgår ifrån sju målområden, baserade på läroplanerna:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande/kunskaper
- Ansvar och inflytande
- Förskola/skola och hem
- Övergångar, samverkan och omvärld
- Bedömning och betyg (gäller inte förskola)
- Rektor/ Förskolechefens ansvar

Enkäten till föräldrar med barn i förskoleklass och åk 2 innehåller ett specifikt avsnitt med frågor avseende fritidshem och berör elevens inflytande, personalens kompetens, om verksamheten är stimulerande, samarbete mellan fritidshem och hem samt samarbete mellan skola och fritidshem.

De som svarar på enkäten anger på en fyrgradig skala i vilken grad de instämmer i olika (positivt formulerade) påståenden.

Resultaten från kundenkäten publiceras på Ekerö kommuns webbplats: <http://www.ekero.se/Utbildning-och-barnomsorg/Mal-och-organisation-kvalitet/Utveckling-och-kvalite/Kundundersokning1/>

Kundundersökningens resultat sammanställs och analyseras i en rapport som presenteras i nämnden. Jämförelser görs mellan svarsgrupper, enheter och med kommunerna i utvärderingssamarbetet Våga Visa, dvs. Danderyd, Nacka, Sollentuna och Upplands Väsby.

Självvärdering i förskolan

Självvärderingen genomförs varje år av pedagoger i förskolan. Syftet med självvärderingen är att visa medarbetarnas bedömning av förskolans verksamhet på läroplanens målområden som underlag i utvecklingsarbete.

Självvärderingen ger en samlad bild av medarbetarnas bedömning av verksamheten. Den är ett värdefullt underlag i förskolans systematiska kvalitetsarbete. Genom att upprepa självvärderingen kan utvecklingsarbete följas upp.

Frågorna i självvärderingen bygger på läroplanerna, liksom frågorna i kundundersökningen. Resultaten självvärdering, kundundersökning och observationer går att jämföra med varandra. Likheter och skillnader i olika perspektiv blir därmed tydliggjorda och kan diskuteras och analyseras.

Stockholmsenkäten

Nämndkontoret Barn och utbildning har sedan 2002 genomfört livsstilsundersökningen Stockholmsenkäten. Undersökningen genomförs vartannat år och riktar sig till samtliga elever i årskurs 9 i Ekerö kommun och 2 på gymnasiet. Undersökningen består av olika delar; drogvanor, skoltrivsel och trygghet, psykisk hälsa, normbrytande beteende, fritid och trygghet i närområdet. Resultaten från de olika delarna sammanställs på kommun- och skolnivå. Då undersökningen genomförts sedan 2002 kan utvecklingen följas över tid och mellan skolorna. Resultaten presenteras för barn- och utbildningsnämnen.

Samtliga rektorer får sin skolas resultat i form av diagram där jämförelser mellan skolor framgår. Resultaten från undersökningen ligger till grund för en analys som genomförs av skolledning och produktionsledningen. Träffar genomförs där resultaten diskuteras. Syftet med träffarna är att tydliggöra Stockholmsenkätens roll som utvecklingsmaterial och enkätens del i utvecklingsarbetet. Syftet är också att lyfta och förbättra resultaten inom de områden som undersökningen belyser och ge rektorerna möjlighet till gemensamt utvecklingsarbete, utbyte av erfarenheter kring goda exempel och svårigheter.

Nämndkontorsdagar

Ca fyra gånger per år samlar nämndkontoret alla förskolechefer och rektorer (både kommunala och fristående). Dagarna har olika teman beroende på vad som ligger på agendan. Vi arbetar i workshops, bjuder in föreläsare eller har dragningar av olika slag.

Ett exempel på ämnen för nämndkontorsdagarna är genomgång av rutinen för anmälan om kränkande behandling eller trakasserier samt genomgång och diskussion av vad som står i styrdokumentet kopplat till detta.

Vid behov delas förskolecheferna och rektorerna utifrån regiform. Det beror av vilken fråga som behöver diskuteras, dvs. om det handlar om frågor av tillsyns- eller huvudmannakaraktär.

Stödja förskolor och skolors arbete med likabehandling

En funktion har inrättats på nämndkontoret barn- och utbildning för att på olika sätt stödja och kvalitetssäkra förskolornas och skolornas arbete med likabehandling och motverkande av kränkningar och diskriminering. Nämndkontoret handlägger och bevakar huvudmannens skyldigheter enligt följande lagrum:

- Skollagen 1 kap. 5 § som behandlar värdegrunden och skyldigheten att aktivt motverka alla former av kränkande behandling.
- Skollagen 6 kap. 1-16 §§ som behandlar åtgärder mot kränkande behandling.
- Diskrimineringslagen 3 kap. 14-16 §§ som behandlar utbildningsanordnares skyldigheter att bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter, att förebygga och förhindra trakasserier och att upprätta likabehandlingsplan.

De flesta av lagrummen innebär skyldigheter på flera olika nivåer i verksamheterna. Huvudmannen är skyldig att ha en helhetsbild av de olika verksamheternas arbete i dessa frågor samt att på olika sätt utgöra stöd för verksamheterna i utvecklingsarbetet kring värdegrund och likabehandling. Detta innebär också samverkan med den kommunala produktionsledningen i dessa frågor.

Funktionens roll i detta arbete i Ekerö kommun är att:

- handlägga och följa upp inkomna kränkningsärenden samt barn- och elevombudsärenden (s.k. BEO-ärenden)
- stödja de verksamhetsansvariga i arbetet med likabehandling och kränkningsärenden
- stödja enheterna i upprättandet av planer mot diskriminering och kränkande behandling samt kvalitetsgranska dessa
- följa upp likabehandlingsarbetets kvalitet för barn- och utbildningsnämndens räkning
- på organisationsnivå svara för information, rådgivning och utbildning kring dessa frågor

Funktionen är en del i huvudmannens kvalitetsarbete och ska upptäcka frågor kring likabehandling och kränkningar som annars lätt skulle kunna förbli oupptäckta och som på systemnivå är svåra att fånga på något annat sätt. Funktionen kan uppmärksamma utvecklingsbehov inom organisationen som helhet.

Rutiner anmälan till huvudman om kränkande behandling eller trakasserier

Huvudmannens rutiner för anmälan om kränkande behandling eller trakasserier finns beskriva i bilaga 2 f. Rutinen ligger på kommunens intranät och är lättillgänglig för alla kommunala förskolechefer och rektorer. Rutinen är beslutad i barn- och utbildningsnämnden.

Anmälan ska diarieföras på förskolan/skolan och skickas skyndsamt till utvecklingsledare på nämndkontoret barn och utbildning som läser igenom och kvalitetssäkrar. Utvecklingsledare lämnar anmälan vidare till nämndsekreterare som registrerar ärendet i kommunens ärendehanteringssystem (Platina). Vid varje sammanträde får nämnden en redogörelse för hur många anmälningar som kommit till huvudmannen sedan föregående möte, vilka kränkningar/trakasserier det rör sig om och från vilka förskolor/skolor samt om ärendet är avslutat eller uppföljning behöver göras. Nämnden får också redogörelse från de uppföljningar som gjorts sedan föregående möte.

Rutinen har funnits i drygt ett år och nu pågår en översyn och utvärdering. Det pågår även en översyn av blanketterna för anmälan och uppföljning, se handlingsplan bilaga 3.

Ekerö kommun har utarbetat en rutin för hantering av inkomna anmälningar till Barn- och elevombudet (BEO).

Resultatredovisning för förskoleklass och grundskola på kommunnivå

Årligen skriver nämndkontoret en resultatredovisning för förskoleklass och grundskola på kommunnivå (se bilaga 2 g). I detta dokument görs en sammanställning av den kartläggning som görs i förskoleklass, genom s.k. fonologisk screening enligt Bornholmsmetoden. Screeningen görs i september och följs sedan upp med ytterligare en i maj.

I dokumentet görs en sammanställning och analys av alla skolors resultat avseende nationella prov i matematik och svenska (åk 3) och matematik, svenska, engelska, so och no (åk 6 och 9). Resultaten från de nationella proven jämförs med riket och mellan könen.

I resultatredovisningen analyseras betygen i åk 6 och 9 fördelat på alla ämnen, skolor, andel som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel som inte uppnått kravnivåen i

ett eller flera ämnen. Även här görs jämförelser med riket och mellan könen. När det gäller åk 9 görs också en genomgång av föräldrars utbildningsbakgrund.

När det gäller betygen i åk 9 redovisas, förutom det sammanlagda meritvärdet, även behörighet till gymnasiet och andel som uppnått kunskapskraven i alla ämnen. I åk 9 jämförs också resultaten på nationella prov och slutbetyg.

Resultatredovisningen innehåller slutligen en redovisning och analys av andel gymnasieelever, bokförda i Ekerö kommun, som fullföljer sin utbildning inom tre respektive fyra år.

Resultatredovisningen kommer att utvecklas vidare bl.a. med en fördjupning och breddning med avseende på jämförelser över tid. När resultaten läsåret 2014/2015 ska sammanställas och analyseras kommer denna fördjupning och breddning vara på plats.